

УДК 7.036"18/19"(477)

Наталія **Сапак**

кандидат мистецтвознавства,
доцент, професор кафедри
дизайну Відокремленого підрозділу
«Миколаївська філія Київського
національного університету
культури і мистецтв»

До питання становлення і розвитку Миколаївської організації Національної спілки художників України

© Сапак Н., 2017

<http://doi.org/10.5281/zenodo.1170620>

Анотація. Досліджено історію створення Миколаївської організації Національної спілки художників України. Визначені передумови, що сприяли її формуванню протягом ХХ ст. Зокрема, становлення і розвиток художньої освіти, діяльність приватних шкіл, міської художньої школи; художнього технікуму. Відзначено створення перших виробничо-творчих об'єднань у місті та подальший розвиток художньої підготовки в післявоєнні роки. Розкрито заснування та поетапне становлення творчої організації та роль окремих особистостей в цьому процесі. Проаналізовано особливості творчих інтересів митців у кожному виді мистецтва, на кожному етапі. Наведено прізвища головних представників у кожному виді мистецтва. Наголошено на значних постатях, їхніх творчих пошуках і досягненнях. Визначена роль членів спілки в подальшому розвитку художньої освіти, їхня діяльність як викладачів у Миколаївській філії Київського національного університету культури і мистецтв і формуванні культурного середовища міста.

Ключові слова: спілка, художник, живопис, графіка, скульптура, освіта.

Постановка проблеми. Сучасна історія мистецького життя Миколаєва відзначена значними культурними подіями, серед них – створення потужного творчого осередку художників. Його існування є результатом поступового розвитку художньо-

го життя в місті, діяльності кількох поколінь діячів культури і мистецтв, завдяки яким були створені передумови формування відомої в Україні творчої організації професійних митців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні десятиліття надрукована значна кількість статей, переважно в місцевій періодиці, у мистецтвознавчих виданнях. Їхні автори, миколаївські мистецтвознавці С. Росляков [5; 6], Н. Сапак [8; 9], В. Малина [4], аналізують творчі здобутки художників, відзначають характерні риси творчості, висвітлюють виставкову діяльність об'єднання. Окремо слід відзначити публікацію поета Д. Креміня, який товаришує з багатьма митцями та аналізує образне вирішення художніх творів через призму та в поєднанні з поетичними образами [3]. Змістовна публікація в журналі «Образотворче мистецтво» належить О. Федоруку, одному з провідних мистецтвознавців, який наголошує на найбільш виразних рисах творчості провідних майстрів [11]. Максимально повний перелік членів спілки та репродукції їхніх творів наведено в альбомі-каталозі виставки творів [2], у виданнях до 30-річчя [10] та 40-річчя організації [12].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на досить значний кількісний і якісний друкований матеріал, відсутнє узагальнене дослідження, в якому було б визначено: передумови, що сприяли створенню художнього об'єднання; особливості розвитку головних видів мистецтва; характерні риси творчих пошуків митців у кожному десятилітті діяльності спілки, вплив творчого осередку, окремих особистостей на професійну підготовку молодшої генерації художників.

Мета статті – створити цілісну послідовну історію становлення і розвитку миколаївської організації національної спілки художників, її головних здобутків, особливостей творчих напрямків і пошуків, визначення головних представників у кожному виді мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Створенню професійної організації миколаївських художників передувало започаткування різних форм мистецького життя. Протягом ХХ ст. творче середовище в промисловому місті формувалося завдяки діяльності Товариства красних мистецтв і музею ім. В.В. Верещагіна, значної кількості виставок, творчої та педагогічної діяльності художників. Особливого значення в цьому процесі набуло становлення художньої освіти.

На початку ХХ ст. у навчальних закладах Миколаєва викладали професійні художники: М.Євстратов, Ю.Маковський, В.Мурзанов, В.Яковлев. У приватній школі А.Казакова та рисувальному класі М.Винокурова за універсальною програмою Академії художеств здійснювалась підготовка до вступу у вищі технічні та художні заклади. 1910 року почала діяти художня школа. 1913 року вона розташувалась у будинку, виділеному під художній музей, і мала, як і музей, ім'я видатного художника-баталіста В.Верещагіна. Ініціатором її створення був учень І.Репіна – В.Мурзанов. Школа стала центром, що об'єднував художників. Її викладачі В.Мурзанов, Л.Інглезі, О.Валевахін у педагогічній практиці поєднували роботу над навчальними постановками з виконанням етюдів на пленері. Творчість художників формувалась у дусі пошуків південної живописної школи. Регулярно влаштовували виставки, огляди-конкурси учнівських робіт. Серед випускників була український скульптор О.Кудрявцева [7, с.334]. 1920 року школа, за прикладом інших художніх закладів, реорганізується у Вільні художні майстерні. Створюються студії образотворчого мистецтва на робітничих окраїнах, у клубах, організуються художні виставки, здійснюється робота з декоративно-художнього оформлення міста. 1924 року створений Пролеткульт Миколаївщини, а 1927 – відділення Асоціації художників Червоної України (АХЧУ). Перша її виставка відбулася в міському Палаці праці наприкінці 1929 року [7, с.337].

Серед найбільш примітних сторінок художнього життя Миколаєва – діяльність художнього технікуму, що був відкритий 1930 р. Незважаючи на нетривалість існування (до 1934 р.) він зіграв значну роль у подальшому розвитку художньої освіти і творчості миколаївських художників. Технікум було створено завдяки скульптору Б.Іванову. До викладання він залучив одеських художників М.Гончарука, Н.Павлюка, місцевих художників О.Ріттїха, О.Веряскіна, С.Новикова, К.Рижова. Значний вплив на становлення навчального процесу мала особистість відомого українського художника Д.Крайнева. Його творчий досвід, авторитет викладача сприяли розробці методики, максимально наближеної до академічної: навчальна «студія» – натура – самостійна робота. Головна мета художнього виховання полягала у формуванні самостійності майбутніх художників, їхньої

професійної грамотності, придбанні практичних навичок. Викладачі й студенти брали участь у міських виставках, виконували творчі замовлення, створили скульптурні рельєфи будинку спеціалістів, фрески в залі технікуму, скульптурний комплекс героям Сиваша та інше. Художній технікум дав путівку в життя багатьом потім відомим митцям – народний художник СРСР М.Божий, заслужений художник К.Стронг, члени Союзу художників Г.Соколовський, К.Московченко, В.Волошинов [7].

У другій половині 1930-х – 1950-х рр. художнє життя в місті переважно концентрувалося навколо художніх студій. Найбільш відомою була ізостудія при Палаці піонерів, де викладали В.Волошинов і С.Бродський. Тут здобули початкову художню освіту відомі в майбутньому миколаївські художники М.Нікітін, О.Махервакс, В.Фірсов, О.Покосенко.

У другій половині ХХ ст., час відродження міста після перемоги в Другій світовій війні, поступово відроджується і художнє життя Миколаєва. На початку 1950-х рр. миколаївських митців об'єднало Обласне товариство художників «Укоопхудожник». Його члени займалися художнім оформленням міста, області, працювали творчо. 1964 року Товариство реорганізується в Миколаївські художньо-виробничі майстерні Художнього фонду України. Утворюється секція художників, до якої входять вже відомі майстри: В.Фірсов, В.Зізда, А.Завгородній, О.Здиховський, П.Іванівській. Щорічне влаштування художніх виставок стає творчою потребою. Центром навчальної підготовки з початку 1960-х років стає студія художника О.Старощука. На початку наступного десятиліття відривається міська художня школа, до викладання залучаються переважно випускники Одеського художнього училища та художньо-графічного факультету Одеського педагогічного інституту, що мешкають у Миколаєві.

Значна активізація творчого життя викликає необхідність створення професійного художнього об'єднання. Для його організації було запрошено майстрів з інших міст. А для облаштування їхнього житла і творчої діяльності споруджено будинки у центрі міста з майстернями і виставковою залом.

Перший склад Миколаївської спілки – п'ятнадцять членів. Відомі на той час в місті О.Здиховський, А.Завгородній, А.Коптев. Запрошені з Кишинева М.Ряшнянський, С.Сенкевич, В.Бондарчук, Я.Дацко; з Омська – Т. і В.Купцови, М.Бережний, Ю.Стешин. При-

їхали: В. Лапін з Харкова, В.Ольшанський з Вінниці, І.Юкляєвських зі Львова, А.Антонюк з Одеси. Повернулися в рідне місто після закінчення Ленінградського інституту живопису, скульптури і архітектури ім. І.Рєпіна подружжя І. і Ю.Макушиних.

Таким чином, молода спілка складалася з представників різних художніх шкіл, випускників художніх училищ й інститутів Києва, Ленінграда, Львова, Москви, Одеси, Харкова, Сімферополя. Таке представництво, з одного боку, забезпечило високий рівень майстерності, а з іншого – демонструвало творчу різноманітність. Значно активізувалося виставкове життя. Протягом першого 1971 р. експонувалося чотири виставки. Надалі, щороку миколаївські митці демонстрували значну кількість загальних, тематичних, персональних виставок. Було започатковано їх обговорення з виступами мистецтвознавців, музейних працівників, журналістів, глядачів, а також авторів творів.

Виставкова зала та майстерні художників стають центром формування художніх смаків, наочною школою для всіх, хто бажає присвятити своє життя мистецтву. На базі Спілки створюється перша в місті творча група дизайнерів-проектантів. Фахівці розробляють проекти: дитячого містечка «Казка», музею суднобудування і флоту, українського музично-драматичного театру, бібліотеки ім. Кропивницького, металеве вбрання зоопарку та багато іншого.

З часу створення в місті художнього осередку в ньому чітко окреслилася пріоритетність видів і жанрів. Так, значною була група живописців В.Лапін, М.Ряснянський, С.Сенкевич, В.Золотухін, О.Покосенко, Н.Мандрикова-Дончик, М.Нікітін, О.Семенов, О.Кушніренко, М.С. Главчев, А.Антонюк. З приїздом М.Бережного, В.Купцова, Т.Купцової, В.Ольшанського значно розширилася секція майстрів графічного мистецтва, яка була представлена раніше А.Завгороднім. Сформувалася група майстрів декоративно-ужиткового мистецтва, де провідне місце зайняли І.Юкляєвських, В.Бондарчук, згодом – М.Озерний. Серед скульпторів, крім О.Здіховського, А.Коптева, почали активно працювати подружжя Макушиних, Г.Ковальчук, Г.Мірошніченко. Молода організація об'єднувала майстрів за секціями: живописці, графіки, скульптори, майстри декоративного мистецтва, дизайнери. Була заснована молодіжна секція.

Перше десятиліття нової організації, що припало на роки відносної творчої свободи, і водночас – пріоритету жанрів і тем, демонструє в роботах провідних живописців значне місце жанрового живопису на традиційні теми революційного минулого, Великої Вітчизняної війни. Створюються жанрові композиції за мотивами сучасності, галерея портретів. Живописці В.Лапін (перший голова Миколаївської спілки художників), М.Ряснянський, О.Покосенко, В.Золотухін, С.Сенкевич, М.Нікітін представляють на виставки картини соціально-філософського характеру. Для їхніх творів властиве прагнення знайти характерне й типове в образі людини. Провідне місце серед живописців належить М.Ряснянському та А.Антонюку представникам різних творчих напрямків. Полотна М.Ряснянського, позначені відчуттям громадянськості. Вони – яскравий приклад академічного ставлення до природи в поєднанні з пошуком виразних можливостей кольору, живописної манери. У творах молодшого за віком А.Антонюка чітко визначається інтерес до традицій народного мистецтва, переосмислення символіки мистецтва середньовіччя. В його роботах відчувається прагнення зберегти краще з національної художньої спадщини, бажання творчо розвинути традиції та досвід народних майстрів у професійному мистецтві. Він звертається до вікових тем народного буття, трагедії людської долі часу тяжких випробувань, створює сюжетно прості з глибоким філософським підтекстом одно- двофігурні композиції. Творчість художника перебуває в авангарді нової хвилі мистецтва [3].

Від 1980-х років в українському мистецтві з'являється та набирає силу таке глобальне явище як постмодернізм. У національному варіанті він виявляється в збереженні духовних зв'язків зі своєю культурою, етапом пізнання та осмислення своєї історії, традицій, свого місця у світі. Художники прагнуть висловити зміну відносин людини і природи, культури і трансцендентного начала, що пронизує світ, відтворити нову духовну цінність у світі.

Це час активного творчого життя значної групи художників, які були в складі молодіжної спілки. Секція живописців поповнюється талановитими художниками: О.Приходько, Д.Боляков, О.Матійко, Л.Мандрикова, К.Головін, В.Семерньов, О.Маркітан, В.Федорченко, В.Покиданець. Їхній творчості при-

таманна яскрава індивідуальність у ракурсі сприйняття світу. В роботах тема поступається місцем колористичним задачам, а саме – вона сприймається як привід до написання твору. Зникають межі між жанрами. Об'єднуються дія з пейзажем, портретом. Художники інакше розуміють образно-виражальні засоби: колорит, композицію, лінійний і ритмічний лад твору. Їм близька мова символів, тому в роботах немає прямолінійного оповідання. Провідне місце серед живописців належить нині голові миколаївської організації О.Приходько, яскравому представнику південної школи живопису. Особливість його творчого методу полягає у відчутті матеріальності предметів у пейзажах і нематеріалізованості позачасового простору в сюжетних композиціях. О.Приходько – художник-еволюціоніст, який пройшов шлях творчого експерименту від соцреалізму до вільної живописної манери імпресіоністичного характеру [11, с.64].

В останні десятиліття у миколаївському осередку живописців з'явився колектив молодих майстрів. Кожний з них шукає свою пластичну мову, пропонує своє бачення навколишнього світу. Домінантою світосприйняття є, з одного боку, протиставлення класичним цінностям, а з іншого – «відродження» давніх епох, що виявляється у стильовій багатомовності. Багато молодих зберігають відданість окремим жанрам. Так, у жанрі пейзажу й натюрморту працює С.Завтура. Широким тематичним діапазоном позначена творчість Г.Семерньової. Її образи – це об'єкт для роздумів, асоціацій. Твори визнаного колориста О.Артима викликають з глибин історії перлини українського бароко. А полотна Д.Артима сповнені дбайливим ставленням до духовних традицій народу, його минулого. Творам Ю.Гур'євої властиве життєрадісне, барвисте відчуття простих і вічних тем. Художниця любить також передавати світ театру. Знайшли своє коло тем та індивідуальну творчу манеру В.Макушин, Я.Булавицький, А.Мірзоєв, А.Федорченко та інші молоді митці. В останні роки з'явилася наймолодша когорта живописців, випускників Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв. Їхні творчі пошуки – приклад подальшого розвитку образної символіки через кольорове сприйняття, несподіваність композиційних побудов, вдумливе ставлення та запозичення з класичного мистецтва минулого.

З часу створення спілки художників у ній значне місце належить графікам. Приїзд потужної групи художників-графіків дав значний поштовх розвитку цього виду мистецтва. У перше десятиліття організації значне місце посіли головні види друкованої графіки, рисунок, особливо акварель. То був час бурхливого розвитку акварельного живопису. При правлінні Спілки художників СРСР була створена творча комісія, що займалася організацією постійних творчих груп акварелістів по країні. Так, М.Бережний приїхав до Миколаєва вже визнаним акварелістом, неодноразовим керівником творчих груп, учасником багатьох республіканських, всесоюзних і міжнародних виставок. Це одразу поставило його в перші ряди митців. 1972 року його було обрано головою творчої організації [12, с.16-17]. З перших років миколаївської спілки значну роль зіграв А. Завгородній, який ввійшов у мистецтво Миколаївщини як талановитий майстер пейзажів за морською та корабельною тематикою. Усе своє життя він був вірним темі рідного Побужжя, відображав її в техніці гуаші, де досяг досконалості [4]. Значний внесок у розвиток графіки зробили Т.Купцова і В.Купцов. Т.Купцова експериментує в техніці чорно-білої та кольорової гравюри на картоні, створює серії акварелей, присвячених південному місту [12, с.48]. У різних графічних техніках працює і В.Купцов. Його художні інтереси багатогранні: сюжетна композиція, пейзаж, портрет, натюрморт, ілюстрація [12, с.40].

Підхопили та розвинули графічне мистецтво художники, які повернулися до міста після завершення художньої освіти. У їхній творчості знайшли подальший розвиток усі види графіки. Так, книжкову ілюстрацію представляє О.Лебідь, яка є визнаним майстром дитячої книги. Її ілюстрації до творів Г.Х.Андерсена, Ш.Перро – зразок високої професійної культури, тонкого розуміння організму дитячої книги. Твори майстра ввійшли в скарбницю вітчизняного графічного мистецтва [12, с.54-55]. В.Бурлака з успіхом працював в офорті над творами зарубіжної класики. Широко відомі роботи Ю.Корнюкова виконані в різних техніках. Його однаково приваблює станкова графіка та ілюстрація. Традиційні образи-символи, переломлені через призму художнього сприйняття, набувають у його творах нове тлумачення. Цим прийомом художник скеровує глядача на роздуми про життя, час, людське буття [9,

с. 152-155]. Творчість І.Булавицького відрізняється досить широким тематичним і технічним діапазоном. Пейзаж, натюр-морт, станкова і книжкова графіка. Він працює в техніці офорту, літографії, акварелі, «надихається минулим, фокусується на архаїчних мотивах, як прозоро-чистих джерелах істинного буття людини в природі і Всесвіті» що дозволяє художникові повніше відобразити своє світосприйняття [1]. Історія і сучасність знайшли своєрідне відображення у творчості подружжя Т. і В.Бахтових. В.Бахтова підкорила стихія античного світу, побачена через призму розкопок давньогрецького міста Ольвія. Художника захопила можливість реконструювання засобами геліографії силуетів стародавніх споруд. Він створює дивовижні спектаклі використовуючи художню мову графіки, фотографії, перфоменса [12, с. 64-65].

В останні десятиліття художники більше працюють у станковій графіці. Віддають перевагу акварелі, авторським технікам, усе частіше звертаються до живопису.

На перші десятиліття діяльності миколаївської організації припав значний розвиток монументальної скульптури. В скульптурі розширюється коло героїв, що увічнюються, проявляється новий етап формування морального ідеалу людини як частини суспільства, створюються монументи, присвячені певним подіям або явищам, з'являються твори, позначені символікою.

Найстаріший скульптор О.Здіховський створює погруддя видатних історичних діячів, поетів, композиторів. А.Коптев працює над скульптурним рельєфом для пам'ятника воїнам-визволителям. Г.Ковальчук створює проект нового пам'ятника Т.Шевченку, Г.Мірошниченко розробляє скульптурну композицію «Майовщики». Значний внесок у скульптурне вбрання міста зробили подружжя І. і Ю.Макушиних, а пізніше їхній син Віктор. Вони створили монументи, меморіальні дошки видатним історичним діячам, відомим миколаївцям. У кожного члена творчої родини свій почерк, своє розуміння пластики форм. І якщо в 70-х роках минулого століття скульптурні монументи позначені загальними для радянської скульптури рисами об'ємної побудови, то від років державної незалежності помітне тяжіння до максимальної наближеності героя до глядача. Пам'ятники зменшуються в розмірі, немов входячи у загальнолюдський життєвий простір [8, с. 127-130].

Скульптура малих форм привертає увагу майже всіх майстрів. Провідне місце вона займає у творчості І.Булавицького. У ній гармонійно трансформується «національне та космологічне, модерністичне та постмодерністичне, фігуративне та абстрактне... вони підсилюються завдяки особистому світогляду і унікальній цінності індивідуально знайденого і пережитого художником» [1, с.4].

Секція декоративно-прикладного мистецтва представлена небагатьма, але знаковими прізвищами. Молода генерація представників цього виду мистецтва викладає в Миколаївській філії КНУКіМ (Ю.Одробінський, О.Тригуб), коледжу культури і мистецтв (О.Гоголь, І.Покиданець-Мазурок).

Багато майстрів за роки діяльності спілки одержали високі державні нагороди, державні премії та почесні звання. Роботи художників з успіхом експонуються на виставках у країні та за кордоном. Найбільш значні твори зберігаються в музейних збірках.

Значний професійний досвід, активна творча позиція привели багатьох художників до викладацької роботи. 1992 року в межах реалізації державної програми відродження народного мистецтва на базі Миколаївської філії КНУКіМ створено кафедру декоративно-прикладного мистецтва з напрямками «художня обробка тканини (ткацтво)», «художня обробка деревини». Створення в університеті центру з підготовки фахівців з декоративно-прикладного мистецтва, а кількома роками пізніше цієї ж спеціальності в Миколаївському коледжі культури і мистецтв стало логічним продовженням попередніх етапів розвитку художньої культури Миколаєва, необхідністю виховання фахівців прикладного мистецтва, використанні їх навичок у практичній діяльності.

2001 року на базі вищого навчального закладу за підтримки Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури було започатковано підготовку реставраторів і дизайнерів. Відкриття спеціальностей, підготовкою яких займалися в провідних центрах країни Києві, Харкові, Львові, значно підвищило роль Миколаєва як творчого центра регіону. В університет прийшли викладати відомі миколаївські художники: М.Ряснянський, О.Приходько, Ю.Макушин, Ю.Корнюков, О.Лебідь, Д.Боляков, О.Маркітан, Ю.Золотухін. Викладають у навчальних закладах І.Макушина, І.Булавицький, О.Матійко, Т.Купцова, Ю.Гур'єва та інші.

Висновки. Створення потужного творчого осередку миколаївських художників стало логічним завершенням попередніх етапів художнього життя міста, художньої освіти. За роки існування Миколаївської організації її члени зробили значний внесок у скарбницю національного мистецтва. Незважаючи на розмаїття творчих манер, живописців об'єднує тяжіння до художніх традицій південної школи з її пошуками виразних можливостей кольору, звернення до національної теми. Водночас, творчість провідних митців позначена яскравою індивідуальністю в дусі сучасних тенденцій розвитку мистецтва. Визнаними майстрами живопису є М.Ряснянський, А.Антонюк, О.Приходько.

За роки діяльності спілки значного розвитку набули всі види графіки, особливо станкова та ілюстрація. Творчі пошуки представників цього виду мистецтва відзначені розумінням можливостей традиційних технік. Значного розвитку набули авторські техніки. Стародавня історія краю, бажання її реконструювати стимулювало появу геліографіті, перфоменса. Значними здобутками відзначена творчість М.Бережного, А.Завгороднього, О.Лебідь, Ю.Корнюкова, В.Бахтова.

Творчий доробок скульпторів демонструє традиційні академічні засади розуміння образу і форми в поєднанні із сучасними тенденціями взаємозв'язку скульптури з онавколишнім середовищем.

Значний професійний, творчий досвід художники використовують у викладанні в вищих і середніх навчальних закладах на художніх спеціальностях. Потужний творчий колектив художників визнаний в Україні та за її межами.

1. Булавицький І. Я. Графіка. Скульптура : альбом / І. Я. Булавицький. – Херсон : Наддніпряночка, 2015. – 100 с. : іл.
2. Виставка творів миколаївських митців. – Миколаїв, 2009. – 79 с. : іл.
3. Креминь Д. Бунтарь из Богополя / Д. Креминь // Южанин. – 1991. – №1. – С. 23.
4. Малина В. Головна тема Анатолія Завгороднього / В. Малина // Образотворче мистецтво. – 1983. – №6. – С. 25-27.
5. Росляков С. Передати світ почуттів / В. Росляков // Образотворче мистецтво. – 2002. – №1. – С. 60-61.
6. Росляков С. Ваятель / В. Росляков // Элита. – 2000. – 17 мая.

7. Сапак Н. Художня освіта на Півдні України в першій третині ХХ століття / Н. Сапак // Мистецтвознавство України : зб. наук. пр. / [ред. кол. : А. Чебикін та ін.]. – К., 2003. – Вип. 3. – С. 331-338.
8. Сапак Н. Мыслить и творить / Н. Сапак // Соборная улица. – 2015. – №3-4. – С. 127-130.
9. Сапак Н. Грани его таланта / Н. Сапак // Соборная улица. – 2016. – №3-4. – С. 152-155.
10. Сучасні миколаївські митці. – Миколаїв : Можливості Кіммерії, 2000. – 120 с.
11. Федорук О. Миколаївська когорта: [Про митців Миколаївської обл. орг. Нац. спілки художників України] / О. Федорук // Образотворче мистецтво. – 2006. – № 2. – С. 62–66.
12. Художники Миколаївщини. 40 років на творчій ниві / [упор. О. К. Приходько]. – Миколаїв : Видавництво Шамрай П.М., – 2013. – 168 с. : іл.

ANNOTATION

Nataliya Sapac. The issue of formation and development of Mykolaiv organization of National Union of Artists of Ukraine. The history of Mykolaiv Organization of National Union of Artists of Ukraine has been researched. Conditions, that contributed to its formation during the twentieth century are defined, for example, the formation and development of artistic education, activities of private schools and Art College. Creation of the first industrial-artistic associations, the further development of artistic training in the postwar years are determined. Author revealed the gradual establishment and formation of creative organizations and the role of individuals in this process. The features of creative interests of artists in all art forms, at every stage has been analyzed. We pay attention to the significant figures, their creative quests and achievements. The role of Union members in the further development of art education, who work as lectures in Mykolaiv branch of Kyiv National University of Culture and Arts has been defined.

Keywords: Union, artist, painting, drawing, sculpture, education.

АННОТАЦИЯ

Наталья Сапак. К вопросу становления и развития Николаевской организации Национального союза художников Украины. Исследована история создания Николаевской организации Национального союза

художников Украины. Определены предпосылки, которые способствовали её формированию на протяжении XX столетия. В частности, становление и развитие художественного образования, деятельность частных школ, городской художественной школы, художественного техникума. Отмечено создание первых производственно-художественных объединений в городе и дальнейшее развитие художественной подготовки в послевоенные годы. Раскрыто основание и поэтапное становление творческой организации, а также роль отдельных личностей в этом процессе. Проанализированы особенности творческих интересов художников в каждом виде искусства, на каждом этапе. Приведены имена главных представителей в каждом виде искусства. Сделан акцент на значительных личностях, их творческих поисках и достижениях. Определена роль членов союза в дальнейшем развитии художественного образования, их деятельность в качестве преподавателей в Николаевском филиале Киевского национального университета культуры и искусств, а также в формировании культурной среды города.

Ключевые слова: союз, художник, живопись, графика, скульптура, образование.